

tetic: а на складѣ оу соучакѣ, iar la descărcare, în Suceava, 1408 (C II 633), склад 1434 (C II 670). În 1456 (C II 788) și 1460 (B II 273): на складѣ оу соучакѣ. În tratatul de pace al lui Ștefan din 12 iulie 1499 (B II 424): по старомъ законѣ и по старомъ складѣ<sup>1</sup>.

*Skład kupi* sau *prawo składu* (Stappelrecht) 'dreptul de depozit' era un privilegiu dat orașului prin care negustorii străini erau obligați să depună marfa în piața aceluia oraș, de unde negustorii localnici o cumpărau cu ridicata și o revindeau în țară. Un asemenea comerț de tranzit, efectuat pe baza unor privilegii stabilite, a îmbogățit enorm orașe ca Liov și Cracovia, nivelul de viață al negustorimii și păturii conducătoare de aici fiind foarte ridicat în acea vreme<sup>2</sup>. În documentele noastre складѣ este tocmai piața orașului Suceava, sau în orice caz un loc destinat pentru desfacerea și depozitarea mărfurilor aduse de negustorii străini (lioveni) în acest oraș. (germ. *Stappelplatz*, cf. I. Bogdan, op. cit., p. 433, în notă). Rezultă că Suceava, asemenea Liovului și Cracoviei, era de asemenea un astfel de, «*skladne miasto*» (ucr. складное місто, cf. Hrinchenko, IV 136) 'tîrg de descărcare'<sup>3</sup>.

ТЕБЕНКИ, ТЕБЕНКИ, pol. *tebienki*, tebenci (podoabe la șeua calului). În cele patru privilegii comerciale din 1408 (C II 630), 1434 (C II 668), 1460 (B II 273) în forma ТЕБЕНКИ și în 1456 (C II 788) în forma ТЕБЕНКИ. Din 1. turcice *tébengü* în l. slave de răsărit (rus. *тебенки*., ucr. *тыбенки*) și în polonă *tebienki*, *tebinki*, *ciebienki* (Sl. Stp. I, 288; SW VII 37). Erau niște bucăți de piele, împodobite cu alte materiale scumpe, care atârneau de ambele părți ale șei (*Pferdezierrath*, cf. SW VII 182, Mikl. EW 347). Sreznevski

<sup>1</sup> I. Bogdan traduce prin 'după vechiul obicei și după vechile *sechele*, traducere care ni se pare forțată. Sensul corect este 'după vechea învoială' (sau rînduială cu privire la dreptul de depozit 'dat fiind că paragraful se referă tot la negustori). Dealtfel tot Bogdan la p. 433, în notă, citind traducerea latină a lui Kałuźniacki, propune și sensul de învoială, 'tratat' de data aceasta fiind mai aproape de adevăr, deoarece *skład* avea între altele, și acest sens în polona veche (cf. SW, VI 147). În v. rus. de asemenea învoială', 'tratat', nu însă și 'depozit' (cf. Srezn., III, 716).

<sup>2</sup> Cf. A. BRÜCKNER, *Dzieje kultury polskiej*, tom. I, Warszawa, 1957 p. 480—481.

<sup>3</sup> P. P. PANAITESCU în «*Viața feudală...*» cap. *Producția și viața economică* (§ Comerțul), p. 67, arată că negustorii străini «se bucurau de vamă redusă, de scutire de vamă la vămile particulare și interne, primeau dreptul să țină casă de negoț (la Suceava pentru lioveni) și garanție că nu li se va lua marfa pentru datorii... Cele două restricții obișnuite ale comerțului medieval: dreptul de depozit... și drumul obligatoriu nu se aplica acestor străini, (subl. n.). În schimb aceste restricții se aplicau negustorilor autohtoni care plecau în Polonia, anume la Liov și Cracovia, cît și în Transilvania la Brașov și Sibiu. Această deosebire de tratament se explică prin aceea că în Transilvania și în Polonia erau centre orașenești mari, cu foarte mulți neguțători ce veneau de departe să tîrguiască în tîrgul permanent al orașului, ceea ce justifica dreptul de depozit, pe cînd în țările romine nu existau aceste împrejurări economice. Totuși domnii romini au protestat mereu împotriva acestei situații de neegalitate». În continuare se dă un exemplu de asemenea protest de pe vremea lui Neagoe Basarab, în Țara Românească. Credem că o situație asemănătoare a existat și în Moldova. În privilegiul acordat liovenilor la 1456 (C II 788) există paragraful: *имаятъ их продати на складѣ оу соучакѣ, а оу иныхъ торгохъ нашихъ не имаятъ волю продати ихъ*; restricția aceasta se repetă și în privilegiul din 1460 (B II 273) de astă dată cu privire la *поставы соукина*. Aceasta înseamnă că privilegiile acordate negustorilor străini în Moldova nu erau depline, voievozii căutînd să le limiteze prin anumite restricții, măcar pentru Suceava, «principal punct de comerț pe drumul moldovenesc» al comerțului — (de observat că restricțiile atingeau numai anumite mărfuri: stofe, pinzeturi, etc.). Cum tot în Suceava se percepea și «vama principală» (*головное мыто*), cf. același privilegiu din 1456, (C II 788), ne putem imagina că acest oraș începuse să devină încă de la jumătatea sec. al XV-lea un important centru economic și politic, ceea ce justifică transformarea sa ulterioară, sub Ștefan cel Mare, în cetate permanentă de scaun.